De Standaard DS Avond 7 oktober 2017

Is het erg dat bedrijven onze gezondheid willen becijferen?

Big Pharma is watching us

Een Amerikaanse multinational wil data uit ziekenhuizen doorverkopen aan ‘derden’. Farmabedrijven, bijvoorbeeld. Het debat over wat Big Pharma met big data uit de gezondheidszorg mag aanvangen, is geopend. Heel wat ziekenhuizen in ons land buigen zich over een contract dat de multinational QuintilesIMS aanbiedt. Het bedrijf maakt rapporten voor ziekenhuizen, waarmee die kunnen nagaan of hun artsen meer medicatie voorschrijven dan in andere ziekenhuizen. In ruil wil QuintilesIMS toestemming om data uit de ziekenhuizen door te verkopen.

1. Weten farmabedrijven straks hoe hoog mijn bloeddruk is?

De diagnoses van individuele patiënten behoren tot het medisch beroepsgeheim. QuintilesIMS zegt alleen geanonimiseerde gegevens te willen gebruiken om statistische rapporten te maken: hoeveel patiënten kregen de diagnose ‘hoge bloeddruk’ en hoe worden die behandeld? Individuele patiënten zouden niet traceerbaar zijn. Het bedrijf maakt zich sterk dat het de Belgische privacyregels respecteert. In 2014 gaf de Privacycommissie groen licht voor de plannen van IMS Health.

Het artsensyndicaat BVAS legde de contracten van QuintilesIMS voor aan een advocaat en plaatst vraagtekens. ‘Door het coderingssysteem zijn de gegevens slechts gedeeltelijk geanonimiseerd en in sommige gevallen niet geanonimiseerd’, zegt BVAS-voorzitter Marc Moens. ‘Het beroepsgeheim komt daardoor mogelijk in het gedrang en dat is onaanvaardbaar.’

Minister van Volksgezondheid Maggie De Block en staatssecretaris voor Privacy Philippe De Backer (beiden Open VLD) zullen daar oren naar hebben. Vrijdag beklemtoonden ze dat patiëntengegevens gevoelige data zijn. ‘Het zijn gegevens die zo streng mogelijk beschermd moeten worden. De privacy van patiënten moet op elk moment gegarandeerd zijn.’

2.Wat kunnen bedrijven met de gezondheidsdata aanvangen?

Voor farmabedrijven zijn rapporten over patiëntengroepen van groot belang. Ze geven een beeld van de markt voor producten waaraan ze werken. Na de lancering van hun producten kunnen ze monitoren bij welke patiënten een nieuw product geraakt. ‘Artsen krijgen nu al regelmatig de vraag van QuintilesIMS om enquêtes in te vullen over wat ze aan medicatie voorschrijven’, zegt Jan De Maeseneer, professor-emeritus in de huisartsengeneeskunde (UGent). ‘Al die informatie is bedoeld om marketingstrategieën uit te werken.’

Volgens De Maeseneer zijn er veel artsen die zulke enquêtes uit principe niet invullen. Maar als ziekenhuizen structureel gegevens over het voorschrijfgedrag van hun artsen doorgeven, doen de artsen vooralsnog mee aan het systeem. Voor farmabedrijven wordt het mogelijk om hun pijlen op regio’s te richten waar hun producten weinig worden voorgeschreven. Door er bezoekjes aan artsen te brengen met informatie over hun nieuwste producten bijvoorbeeld.

3. Wat zijn de gegevens waard?

De ziekenhuizen krijgen er niet zo heel veel geld voor. Afhankelijk van hun grootte geeft QuintilesIMS ze een tegoed (‘credits’) waarmee bijvoorbeeld het ziekenhuispersoneel bijscholingen kan volgen. Belangrijker zijn de individuele rapporten voor de ziekenhuizen over hun activiteiten, inclusief de vergelijking met andere ziekenhuizen. Voor de klinieken is het interessant om hun beleid en werking kritisch onder de loep te nemen. (mec)